

Тема 6.1. ХВОРОБИ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ У ПТИЦІ

1. Запалення вола.
2. Закупорка вола.
3. Стоматит гусей

1. Запалення вола.

Запалення вола – зустрічається у курей, індиків, цесарок і голубів. Хворіє доросла птиця різного віку.

Етіологія. Захворювання виникає внаслідок поїдання недоброякісних кормів, мінеральних добрив і отрутохімікатів.

Симптоми. Птиця пригнічена, апетит знижений. Вола м'якої консистенції, містить гази. При пальпації із дзьоба виділяється рідкий вміст з неприємним запахом.

Патолого-анатомічні зміни. Вміст вола рідкий, пінявий, зі слизом, має гнильний запах. Виявляють катар слизової оболонки вола. Частіше у волі знаходять світло-сірий наліт, є нашарування фібрину, що легко відділяється.

Діагноз ставлять на основі анамнезу, симптомів хвороби, патолого-анатомічних змін. За необхідності проводять хіміко-токсикологічні дослідження корму або вмісту вола. Виключають ньюкаслську хворобу, пастерельоз, пулороз.

Лікування. Виключають з раціону недоброякісні корми, вводять слизові відвари. Замість води випоюють слабкі дезінфекційні розчини: 0,2 % розчин соляної, 0,3 % – молочної кислоти або натрію саліциловокислого, 0,02 % розчин калію марганцевокислого. Вола промивають 1 % розчином натрію саліциловокислого, 5 % розчином натрію гідрокарбонату, 0,05 % розчином калію марганцевокислого.

Профілактика. Не можна згодовувати птиці недоброякісні корми. Під вигули відводять місця, розташовані на достатній відстані від складів мінеральних добрив і отрутохімікатів. Годівниці слід щоденно промивати і один раз на тиждень дезінфікувати. Вода має бути постійно свіжою.

2. Закупорка вола

Закупорка вола – (атонія вола, розширення вола, тверде вола) характеризується переповненням вола кормовими масами, зниженням тонусу його мускулатури і розвитком непрохідності.

Етіологія. Годівля птиці сухими, борошністими кормами при нестачі соковитих кормів і води, а також тривалі перерви в годівлі з наступним даванням сухих кормів у великих кількостях. Сприяє розвитку хвороби нестача в раціоні вітамінних і мінеральних речовин.

Симптоми. Симптоми хвороби проявляються через декілька годин після годівлі. Птиця пригнічена, вола збільшене, щільної або тістоподібної консистенції, часто відвисає. Закупорення вола ускладнюється запаленням слизової оболонки.

Діагноз ставлять на основі симптомів.

Лікування. Рекомендується вводити дорослій птиці 20-30 мл олії, розминати і видаляти вміст вола через рот. Якщо це не вдається, то проводять хірургічне втручання.

Профілактика. Слід дотримувати технології приготування кормів, режиму годівлі, постійно забезпечувати птицю питною водою. При клітковому утриманні в раціон необхідно вводити соковиті корми.

3. Стomatит гусей

Стomatит гусей (*Stomatitis amesum*). Характеризується запаленням слизової оболонки і розтягуванням дна ротової порожнини з наступним випаданням в утворений дивертикул міжщелепового простору язика (“провалений”, “запалений” язик). Більш сприйнятливі старі гуси, що мають у ділянці міжщелепового простору підшкірну складку – “гаманець” (холмогорські, тулузькі, китайські та їх помісі).

Етіологія. Частіше хворіють гуси, у раціоні яких не вистачає фосфору, кальцію, вітамінів А і групи В. Сприяє захворюванню антисанітарне утримання птиці, відсутність вигулів. Певне значення мають спадкові фактори і

близькородинне схрещування.

Симптоми. Хвороба перебігає хронічно. У хворих знижений апетит і вгодованість. При огляді спочатку виявляється почервоніння, припухлість і болючість слизової оболонки дна ротової порожнини. Поступово дно ротової порожнини в ділянці міжщелепового простору під тиском язика розтягується. В утворений дивертикул потрапляють кормові маси, в яких розвиваються гнильні процеси з наступним запаленням ротової порожнини і язика. Хвора птиця погано приймає корм, худне, у неї розвиваються ентероколіти, припиняється яйцекладка.

Діагноз. Ставлять на основі характерних симптомів хвороби.

Лікування. Старих і малоцінних гусей вибраковуюють. Ротову порожнину промивають 0,1 %-ним розчином калію марганцевокислого, змазують дно ротової порожнини 5 % емульсією стрептоциду, йодогліцерином (1 мл 5 % спиртового розчину йоду на 10 мл гліцерину). При утворенні дивертикулів у цінних і племінних гусей можна провести хірургічне лікування.

Профілактика полягає у забезпеченні птиці соковитими кормами. Не можна згодовувати гусям сухі корми, які містять остюки.

Література:

1. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. (ст. 304–305)
2. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2 – 544 с. (ст. 429–431)